

VRIJEDNOSTI I ANALIZA TURIZMA TRIJU ZNAČAJNIH KUPALIŠNIH GRADOVA NA OBALI JEZERA BALATON U DESETLJEĆU I POL 21. STOLJEĆA

VALUE AND ANALYSIS OF TOURISM OF THE THREE SIGNIFICANT BATHING TOWNS AT THE COAST OF THE LAKE BALATON IN THE FIRST DECADE AND A HALF OF THE 21ST CENTURY

Lóránt BALI

Nóra HEGEDÚSNÉ BARANYAI

Pannon Egyetem Georgikon Kar

Keszthely, Mađarska

Primljeno / Received: 25. 4. 2019.

Prihvaćeno / Accepted: 31. 5. 2019.

Stručni rad

Professional paper

UDK / UDC: 338.485(439-285Balaton)“20”

338.482:316(439)

SAŽETAK

U našoj studiji istraživali smo nekoliko karakterističnih aspekata turizma triju središnjih naselja u istaknutoj turističkoj destinaciji naše zemlje, a to su Siófok, Keszthely i Balatonfüred. Možemo zaključiti, da je jedino u Siófoku porastao broj stanovništva, i to zahvaljujući njegovom pozitivnom migracijskom saldu. U sva ta tri naselja u većini su ona poduzetništva u turizmu koja imaju manje od 10 zaposlenih osoba. S obzirom na broj smještajnih kapaciteta, hotelskih smještaja i broja gostiju prednjači Siófok, njega slijedi Balatonfüred, a zatim Keszthely.

Ključne riječi: turizam, Balaton, gospodarski razvoj, usporedba

Key words: tourism, Balaton, economic development, comparison

UVOD

Balaton je s površinom od 596 km² najveće jezero srednje Europe, te nakon Budimpešte druga najveća turistička destinacija Mađarske. Jezero je s dužinom od 77 km i širinom od 1,5-14 km te prostiranjem jugozapadno-sjeveroistočnog smjera posebna formacija teritorijalnog ustroja države (Martonné Erdős K., 2011.).

Masovni turizam je ovdje započeo i dobio zamah nakon Trianonskih sporazuma. Najfrekventniji vodeni gradovi za odmor u Austro-ugarskoj monarhiji su Fiume (Rijeka), Abbázia (Opatija), te Dalmacija, koji su na Jadranskoj obali i koji su imali značajnu povezanost s mađarskim gospodarstvom i politikom. Nakon Prvog svjetskog rata je Mađarska potisnuta s Jadrana, te je Balaton preuzeo glavnu ulogu u mađarskom vodenom turizmu. Mađari od tog razdoblja zovu jezero »mađarskim morem«. Jezero i njegova aglomeracija/obala ima poseban zemljopisni položaj, te zahvaljujući tome i razvoju područja koje je trajalo gotovo 100 godina, nastala su tri značajna turistička središta koja imaju različitu turističku ponudu. Ta tri grada su Balatonfüred, Keszthely i Siófok, a svaki od njih kandidira se kao glavni grad Balatona¹. U razdoblju nakon demokratskih promjena u marketinšku strategiju naselja ugradio se slogan: »Ja sam glavni grad Balatona«. U ovoj studiji smo si zadali cilj da na temelju turističkih karakteristika ova tri grada pozicioniramo u turističkom životu Balatona (Krajko Gy. – Bokor L. – Marton G.- Szelesi T. 2011., Aubert A. 2011., Kőszegfalvi Gy. – Tóth J. 2011).

¹ U razvoju Balatona i njegovog okruženja značajnu ulogu ima turizam, unatoč tome, što pokazuje snažan sezonski karakter. Utjecaj turizma na razvoj gospodarstva može se osjetiti uzduž obale u tzv. obalnom pojasu od 1,5-3 km. Prema našem tumačenju u ovom slučaju prikazujemo samo tri središnja naselja koja se nalaze u ovom pojasu, uspoređujući ih na temelju analize njihovog međusobnog odnosa.

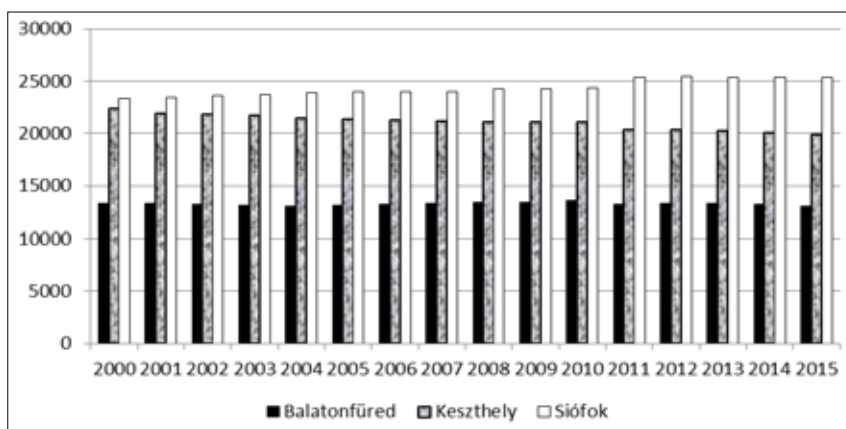
METODE ISTRAŽIVANJA

Tijekom našeg istraživanja oslanjali smo se na sekundarne izvore relevantne stručne literature, odnosno pomoću pokazatelja koje smo generirali na temelju podataka Središnjeg ureda za statistiku, te prikazujemo procese koji su se odvijali nakon kraja tisućljeća. Rezultate do kojih smo došli na takav način, stavljamo pred čitatelje u odnosu na aktualne područne, a u slučaju potrebe i dnevne javne politike toga razdoblja. Naš prvotni cilj je predstaviti temeljne društveno-gospodarstvene promjene koje su se događale u pojedinim naseljima, a koje su relevantne za našu temu. Nakon toga slijedi analiza na temelju usporedbe specifičnih pokazatelja turizma. Na temelju njihove agregacije smo stvorili sliku o današnjem odnosu sustava Balatonfüred – Keszthely - Siófok. Istražili smo razdoblje od desetljeća i pol nakon kraja tisućljeća.

NEKOLIKO ASPEKATA DRUŠTVENO-GOSPODARSTVENOG ODNOSA SUSTAVA BALATONFÜREDA – KESZTHELYA - SIÓFOKA

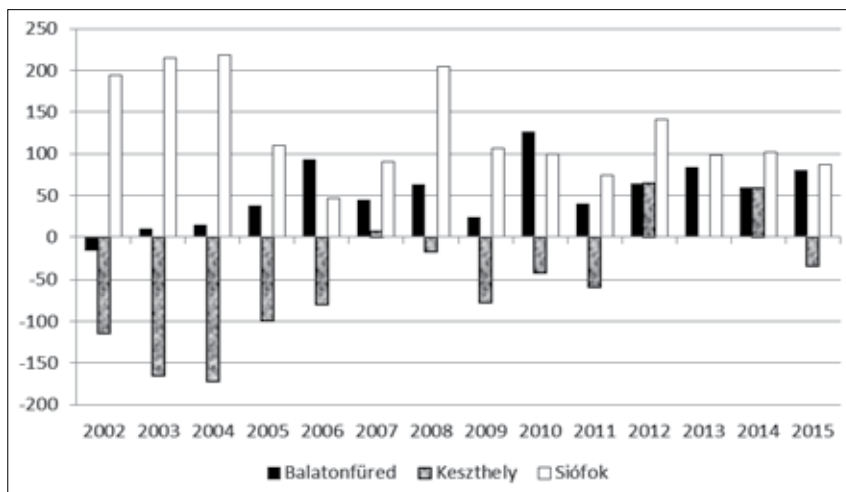
Značaj jednog grada u sustavu naselja uvelike određuje broj njegova stanovništva, odnosno njegova promjena kroz vrijeme. Tendencija i mjera promjene su jedan od neposrednih pokazatelja uspješnosti razvoja naselja.

Ta tri naselja na temelju broja stanovništva u odnosu na mađarske uvjete, pripadaju kategoriji srednjih gradova, odnosno, Balatonfüred se više smatra malim gradom. Prema tendenciji razdoblja nakon kraja tisućljeća, u slučaju Keszthelya pokazuje da se polagano smanjenje broja stanovništva, dok broj stanovništva Siófoka, iako u maloj mjeri, raste. U početku je broj stanovnika Siófoka i Keszthelya bio približno isti, razlika se potom sve više povećava. Füred ima pola od ukupnog broja stanovništva Siófoka.

Graf 1. Promjene broja stanovništva 2000.-2015.

Izvor: vlastiti izračun na temelju podataka Središnjeg ureda za statistiku

Graf 2. Migracijski saldo

Izvor: vlastiti izračun na temelju podataka Središnjeg ureda za statistiku

Migracijski saldo također pokazuje sličnu sliku odnosa triju gradova. Keszthely neprekidno gubi broj stanovnika, s negativnim saldom. Siófok i glavni grad Anna-bala u zadnjih pet godina stalno povećavanje.

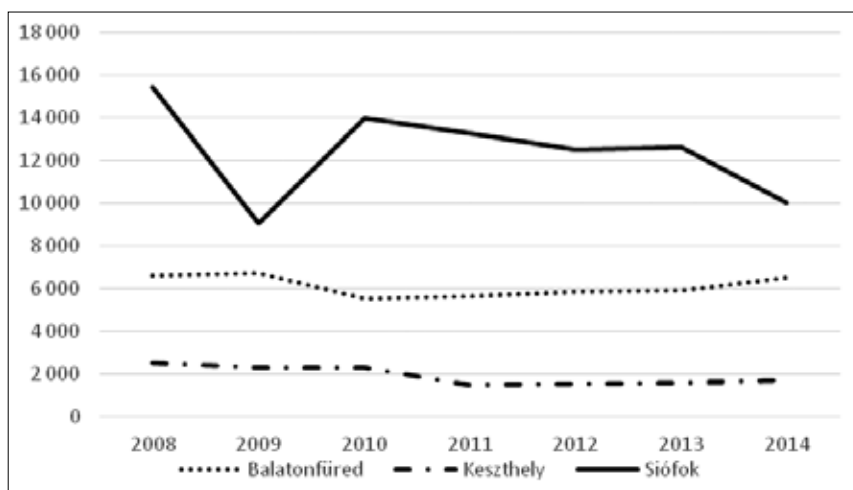
U sva tri grada broj poduzetnika u turizmu prije svega je velik u prvoj kategoriji. Broj onih koji zapošljavaju više od 50 osoba NA Balatonfüredu ima samo 3, ali i kategorija veća od 30 osoba je zanemariva. Ni u jednom naselju nema više od 10 takvih tvrtki. To pokazuje da je sustav poduzetništva poprilično raspršen.

Što se tiče broja smještajnih kapaciteta, Siófok značajno prednjači u odnosu na ostala dva naselja koja istražujemo. U analizirano vrijeme broj smještajnih kapaciteta Siófoka u većini godina bio je dva

Tablica 1. Promjena broja poduzetnik u turizmu

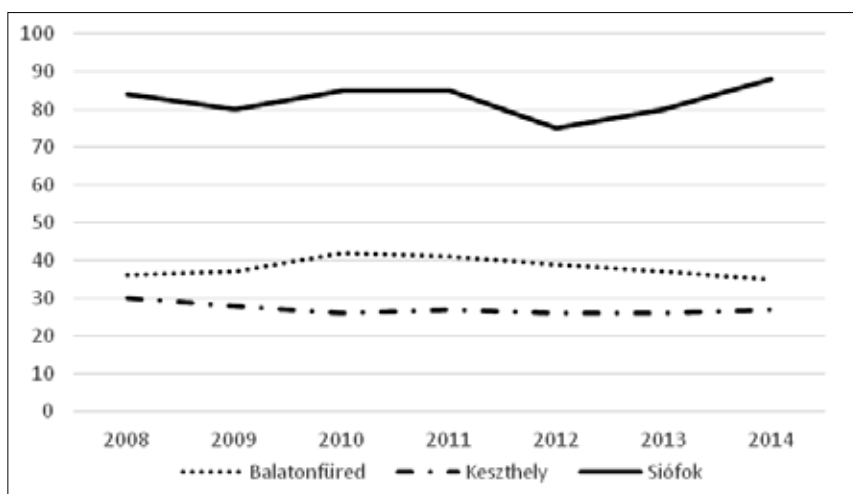
Naselje	Manje od 10 osoba	10–19 osoba	20–49 osoba	50–149 osoba	150–249 osoba	250 osoba, ili više od toga	Ukupan broj poduzetnika u turizmu	Ukupan broj zaposlenih u turizmu
Balatonfüred	224	7	3	3	–	–	237	935
Keszthely	237	9	5	–	–	–	251	699
Siófok	370	12	10	–	1	1	394	1705

Izvor: vlastiti izračun na temelju podataka Središnjeg ureda za statistiku

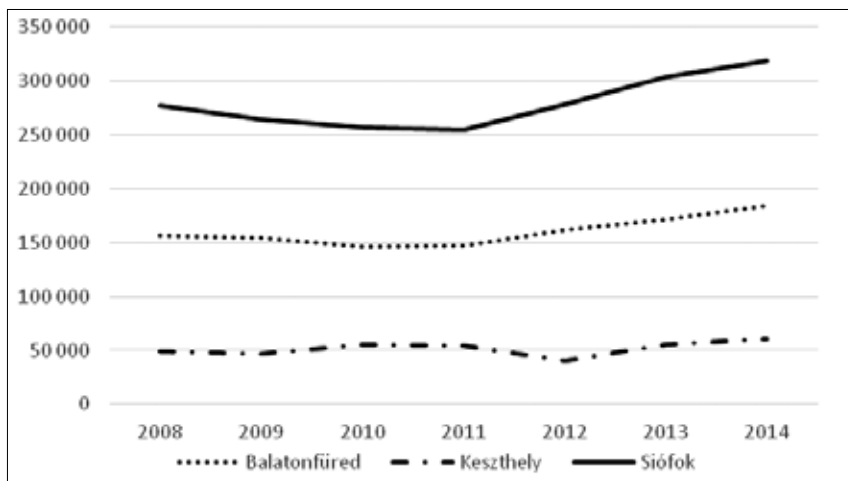
Graf 3. Promjena broja smještajnih kapaciteta u ostalim smještajnim jedinicama između 2008. i 2014. godine

Izvor: vlastiti izračun na temelju podataka Središnjeg ureda za statistiku

Graf 4. Broj trgovačkih smještaja između 2008. i 2014. godine

Izvor: vlastiti izračun na temelju podataka Središnjeg ureda za statistiku

Graf 5. Promjena broja gostiju u hotelskim smještajima između 2008. i 2014. godine

Izvor: vlastiti izračun na temelju podataka Središnjeg ureda za statistiku

puta veći od onih u Keszthelyu, i 5-6 puta veći od onih u Balatonfüredu. Ponuda zadnja dva naselja pokazuje stabilnu nepromjenjivost, dok je u Siófoku značajno osciliranje, ali unatoč tome cijelo vrijeme raspolaže sa značajnim viškom smještajnog kapaciteta.

Što se tiče broja hotelskih smještaja, ispred Keszthelya prednjači i Balatonfüred koji ima znatno manji broj stanovnika. A Siófok ima više od trostrukog kapaciteta u odnosu na glavni grad južnog Balatona. U slučaju Siófoka i Balatonfüred jednoznačno na njih utječe blizina glavnoga grada, jer Budimpeštanci ubrajaju Siófok među prve domaće turističke destinacije. Tradicionalno kulturno središte i središte vodenih sportova na sjevernoj obali je Balatonfüred.

Promjena broja gostiju znatno korelira s promjenom broja hotelskog smještaja u slučaju Siófok. U slučaju gradova Keszthely i Balatonfüred tendencija ne pokazuje značajno odstupanje.

KORIŠTENJA LITERATURA

1. Aubert A. 2011: Balaton a magyar idegenforgalomban. In. (szerk.) Bokor L. – Marton G. - Szelesi T. – Tóth J. Geográfusok a Balatonért. Geographia Pannonica Nova 11. PTE TTK FI FDI/Publikon Kiadó. Pécs, pp. 81-92.
2. Martonné Erdős K. 2011: Magyarország természetföldrajza. Kossuth Egyetemi Kiadó. Debrecen, 198 p.
3. Kőszegfalvi Gy. – Tóth J. 2011: A Balaton a magyar településrendszer átalakulási folyamatában. In. (szerk.) Bokor L. – Marton G. - Szelesi T. – Tóth J. Geográfusok a Balatonért. Geographia Pannonica Nova 11. PTE TTK FI FDI/Publikon Kiadó. Pécs, pp. 163-188.
4. Krajók Gy. – Bokor L. – Marton G.- Szelesi T. 2011: Balaton helye Magyarország körzetbeosztásában. In. (szerk.) Bokor L. – Marton G. - Szelesi T. – Tóth J. Geográfusok a Balatonért. Geographia Pannonica Nova 11. PTE TTK FI FDI/Publikon Kiadó. Pécs, pp. 39-52.

SUMMARY

In our study we observed the touristic aspects of three central cities, Siófok, Keszthely and Balatonfüred in an emphasized touristic region of Hungary. We found that only the population of Siófok have increased thanks to its positive migration balance. Touristic enterprises under 10 employees are in majority in all three cities. Siófok has the greatest commercial accommodation capacity, which is followed by Balatonfüred and finally Keszthely.